

CZŁONKOWIE REDAKCJI „VOX PATRUM” W SEMINARIUM DUCHOWNYM W PRZEMYŚLU

27 kwietnia 1989 r. gościli w Seminarium Duchownym w Przemyślu członkowie redakcji „Vox Patrum” — ks. dr Stanisław Longosz, o. dr Remigiusz Degórski.

O godz. 9⁰⁰ w auli odbyło się spotkanie gości z alumnami. Spotkanie otworzył ks. dr Tadeusz Śliwa. Witając redaktorów podkreślił ich zasługi w popularyzacji dorobku Ojców Kościoła w Polsce. Zauważył, że z tego dorobku korzystają alumni seminarium przemyskiego, którego biblioteka posiada kompletny zbiór „Vox Patrum”.

Następnie ks. Stanisław Longosz i o. Remigiusz Degórski wygłosili swe obszernie referaty. Ks. Longosz przedstawił rozwój studiów patrystycznych w świecie i Polsce, a w drugiej części wystąpienia podkreślił znaczenie Ojców dla współczesnego Kościoła. Mówiąc o zaznaczającym się w ostatnim półwieczu renesansie patrologii wskazał, że jest to wynik dłuższego procesu. Przypomnił kolejne serie wydawnicze dzieł Ojców od XIX wiecznej „Patrologii” Migna aż po „Corpus Christianorum”, którego wydawanie zapoczątkowano w 1953 r. w Belgii. Zaznaczył, że te serie stanowią dziś podstawę wszystkich prac naukowych związanych tematycznie z patrologią.

Referent podkreślił też znaczenie czasopism patrologicznych, wyliczając ich tytuły, czas i miejsce powstania. Krótko scharakteryzował inne pomoce naukowe — słowniki, bibliografie. Podkreślił duże znaczenie powstałego w 1969 r. w Rzymie Instytutu Patrystycznego Augustinianum — jedynej uczelni nadającej tytuł doktora nauk patrystycznych. Mówił też o innych instytucjach naukowych działających we Włoszech, Holandii, USA. Charakteryzując sytuację w Polsce, zauważył, że obecnie badania koncentrują się w dwóch uczelniach katolickich — Katolickim Uniwersytecie Lubelskim i Akademii Teologii Katolickiej. W całym kraju pracuje sześciu samodzielnych pracowników naukowych.

Prelegent omówił główne wydania dzieł Ojców Kościoła w języku polskim. W latach siedemdziesiątych zaznaczył się znaczny postęp w tej dziedzinie. W 1981 r. rozpoczęto edycję pierwszego czasopisma patrologicznego w Polsce i Europie Środkowo - Wschodniej. Dotąd ukazało się 14 numerów periodyku. Specyfiką tego czasopisma jest publikowanie dokumentów Stolicy Apostolskiej związanych tematycznie z działalnością Ojców Kościoła. Dobrze jest rozbudowany dział informacyjny, publikowane są recenzje, sprawozdania...

Mówiąc o znaczeniu dzieł pisarzy kościelnych pierwszych wieków podkreślił, że są one autentycznym świadectwem tradycji głęboko zakorzenionej w egzegezie biblijnej. Ułatwiają rozumienie liturgii, a także ukazują proces kształtowania się teologii. Badanie spuścizny Ojców Kościoła winno stać się fundamentem jedności chrześcijan.

Po 15 minutowej przerwie o. Bazyli Degórski wygłosił referat pt. „Boże macierzyństwo Maryi a sobór efeski i chalcedoński (spór o «Theotokos»)”.

Początkowo termin „Theotokos” nie był popularny w teologii, ale funkcjonował w liturgii (np. modlitwa „Pod Twoją obronę”). W teologii używano słów „Chrystotokos” lub „Antropotokos”. Spór wokół tego terminu rodzi się i nasila po wstąpieniu na stolicę patriarszą w Konstantynopolu Nestoriusza. Uważał on, że przyznawanie Maryi tytułu „Theotokos” byłoby jej ubóstwieniem. Przeciw temu ostro wystąpił Cyryl patriarcha Aleksandrii. W sporze odegrały też niepoślednią rolę względy ambicjonalne — rywalizacja zwierzchników Kościołów

Aleksandrii i Konstantynopola. Obaj patriarchowie szukają poparcia dla swej nauki u papieża Celestyna. W tym czasie Zachód żyje innymi sprawami. Św. Kasjan, któremu papież zlecił teologiczną ocenę nauki Nestoriusza, doszukuje się w niej błędów pelagianizmu. Synod rzymski w 430 r. ocenia ją jako nieprawowierną. Papież mianuje Cyryla swym przedstawicielem w tej sprawie na Wschodzie. Cyryl wylicza błędy Nestoriusza w tzw. 12 anatematyzmach. Nestoriusz natomiast uzyskuje poparcie dworu cesarskiego.

W 431 r. odbywa się zwołany przez cesarza sobór w Efezie, któremu przewodniczy Cyryl. Sobór ekskomunikuje Nestoriusza. Uchwały zyskują aprobatę legatów papieskich.

Kolejnymi wydarzeniami — etapami sporu były: synod „zbójceki” w Efezie, śmierć cesarza i wreszcie nowy sobór powszechny w Chalcedonie w 451 r. Ojcowie soboru potwierdzili naukę o Bożym macierzyństwie Maryi. Użycie terminu „Theotokos” uzasadnili nauką Pisma świętego i przekazem tradycji.

Po wystąpieniu o. Degórskiego rozpoczęła się dyskusja. Zabrali w niej głos ks. dr Tadeusz Śliwa, ks. mgr Jan Edling oraz alumni Adam Lechwar i Bogdan Stanaszek. Pytania dotyczyły roli papieża w sporze o „Theotokos” i interpretacji tego faktu, a także roli Kasjana. Podkreślano, że nauka Nestoriusza została prawdopodobnie źle zrozumiana. Dziś można by mówić o jego rehabilitacji. Zwrócono też uwagę na aktualność problematyki poruszanej przez Ojców Kościoła. Spotkanie zakończył ks. Stanisław Longosz odczytaniem najstarszego tekstu modlitwy „Pod Twoją obronę”.

Bogdan Stanaszek